

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 68 มีอาชีพเกี่ยวข้องกับการเกษตร ผลผลิตที่ได้เพียงพอเลี้ยงประชากรภายในประเทศและยังเหลือส่งออกเป็นสินค้าไปจำหน่ายในต่างประเทศทั่วโลก นำรายได้มาสู่ประเทศเป็นเงินมูลค่ามหาศาล เช่น ข้าว, ยางพารา, อาหารสดแช่แข็ง, ผลไม้สด, อ้อยและน้ำตาล, ตลอดจนสินค้าทางการเกษตรอีกมากมาย (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2548)

กระบวนการผลิตของเกษตรกรไทยแต่เดิม เป็นการผลิตแบบพอเพียงเพื่อบริโภคในครัวเรือน หากเหลือก็จำหน่ายในท้องถิ่น ปัจจุบันในการผลิต เช่น ทุนแรงงาน ตลอดจนเครื่องทุ่นแรงต่างๆ ได้จากในท้องถิ่น แรงงานจากตัวเกษตรกรและบุคคลในครอบครัว หรือจ้างคนนอกครอบครัว ตลอดจนแรงงานจากสัตว์เลี้ยง เช่น ช้าง ม้า วัว ควาย เป็นต้น ครั้นเมื่อกาลเวลาผ่านไป โลกวิวัฒนาการก้าวหน้าขึ้น สภาพทางเศรษฐกิจเป็นตัวกำหนด ปัจจัยทางการผลิตให้ต้องผลิตได้มากขึ้นในเวลาสั้นลง เพื่อให้ทันกับความต้องการของจำนวนผู้บริโภคที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในระยะต่อมาได้มีการนำเอาเครื่องจักรซึ่งเป็นเครื่องทุ่นแรง มาทดลองใช้กับงานฟาร์ม เพื่อทดแทนแรงงานคนและสัตว์ แต่ในระยะแรกยังไม่ได้รับความนิยม เนื่องจากมีราคาแพงเพราะต้องสั่งนำเข้าจากต่างประเทศ ในปี 2453 ได้มีการนำเข้าเครื่องจักรกลสมัยใหม่ คือรถแทรกเตอร์รุ่นแรกเข้ามาใช้สาธิตเผยแพร่ในงานแสดงนิทรรศการการเกษตรและพาณิชย์ ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งแรกในกรุงเทพฯ และได้มีการทดสอบใช้งานในพื้นที่นาแถบทุ่งรังสิต ผลปรากฏว่าไม่สามารถใช้งานในสภาพดินนาของประเทศไทย เนื่องจากรถแทรกเตอร์มีน้ำหนักมากและราคาค่อนข้างสูง จึงไม่มีการนำเข้าจากต่างประเทศอีก จนกระทั่งหม่อมเจ้าสิทธิพร กฤษดากร ผู้บุกเบิก เกษตรกรรมแผนใหม่ของประเทศ ได้นำรถแทรกเตอร์มาใช้งานในไร่ส่วนตัวที่บางเปิดจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งปรากฏว่าใช้งานได้ดี จึงเริ่มสั่งเครื่องจักรกลเข้ามาบ้างแต่จำนวนน้อยมาก เพราะต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศและราคาค่อนข้างสูง

ในช่วงของการเริ่มวิวัฒนาการแผนใหม่ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนเกษตรกรรมแม่โจ้ขึ้น ตลอดจนหน่วยงานของทางราชการด้านการเกษตร เช่น สถานีทดลองข้าว สถานีทดลองพืชสวนต่างๆ ส่งผลให้การเผยแพร่กระจาย ความรู้ด้านเครื่องจักรกลการเกษตรของประเทศไทยกว้างขวางยิ่งขึ้น และยังเป็นการประหยัดเวลา แรงงานสามารถเลือกชนิดของพืชที่จะปลูกได้ตลอดจนช่วยลดต้นทุนการผลิตลงอันจะนำมาซึ่งผลกำไรที่เพิ่มขึ้นของเกษตรกร

จังหวัดเชียงใหม่ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย มีจำนวนอำเภอ 22 อำเภอ 2 กิ่ง รวม 24 อำเภอ ส่วนมากเป็นพื้นที่การเกษตร เกษตรกรประกอบอาชีพการเกษตรและได้นำเอาเครื่องจักรกลการเกษตรขนาดเล็กมาใช้ในไร่นาจำนวนถึงร้อยละ 78 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ)

กิ่งอำเภอดอยหล่อมีเกษตรกร จำนวน 6,243 ครัวเรือน ส่วนมากเกษตรกรใช้เครื่องจักรกลการเกษตรเพื่อปฏิบัติงานในไร่นาสวน จากการสำรวจของสำนักงานเกษตรอำเภอพบว่าเกษตรกรส่วนมากที่ใช้เครื่องจักรกล ยังปฏิบัติไม่ถูกต้อง เช่น ไม่ได้ตรวจสอบความพร้อมของเครื่องจักรกล ก่อนนำออกไปใช้งาน ขาดการบำรุงรักษาอย่างถูกต้อง ซึ่งทำให้อายุการใช้งานสั้น ประกอบกับเกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้และการบำรุงรักษาเครื่องจักรกลการเกษตร เมื่อเครื่องจักรกลเกิดชำรุดเสียหาย ส่วนมากจะนำเครื่องจักรกลไปซ่อมตามร้านต่างๆ ในอำเภอ จังหวัด ตามที่เกษตรกรปฏิบัติมาโดยตลอด การใช้เครื่องจักรกลให้มีประสิทธิภาพเกษตรกรจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจและบำรุงรักษาเครื่องจักรกลอย่างสม่ำเสมอ แนวทางหนึ่งที่จะทำให้เกษตรกรมีความรู้ และปฏิบัติในการใช้เครื่องจักรกลได้อย่างถูกต้อง สามารถทำได้โดยการจัดฝึกอบรม ผู้วิจัยเห็นควรที่จะศึกษาความต้องการฝึกอบรมการซ่อมบำรุงเครื่องจักรกลการเกษตรขนาดเล็กของเกษตรกรในกิ่งอำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ได้มีส่วนร่วมในการอบรมเกษตรกรตามความต้องการต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ใช้เครื่องจักรกลขนาดเล็กในกิ่งอำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาความต้องการฝึกอบรมการซ่อมบำรุงเครื่องจักรกลขนาดเล็กและความรู้เรื่องการใช้เครื่องจักรกลขนาดเล็กของเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เครื่องจักรกลขนาดเล็ก

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

เพื่อทราบถึงปัญหาการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรขนาดเล็กตลอดจนความต้องการฝึกอบรมการซ่อมบำรุงเครื่องจักรกลการเกษตรขนาดเล็กของเกษตรกรพร้อมทั้งนำข้อมูลไปใช้ในการจัดฝึกอบรมเรื่องการซ่อมบำรุงเครื่องจักรกลการเกษตรขนาดเล็ก เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้เครื่องจักรกลและซ่อมบำรุงเครื่องจักรกลการเกษตรขนาดเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำนิยามศัพท์

เกษตรกร หมายถึง ผู้ประกอบอาชีพทางการเกษตรอันเกี่ยวกับดิน เช่น การเพาะเลี้ยงทั้งพืชและสัตว์ ที่ใช้เครื่องจักรกลเกษตรขนาดเล็กในกระบวนการผลิต พื้นที่กึ่งอำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

ความต้องการ หมายถึง ความต้องการฝึกอบรมของเกษตรกร ในกึ่งอำเภอดอยหล่อ เกี่ยวกับการซ่อมบำรุง เครื่องจักรกลการเกษตรขนาดเล็ก

การซ่อมบำรุงเครื่องจักรกลการเกษตรขนาดเล็ก หมายถึง การปฏิบัติใดๆ ที่กระทำต่อเครื่องจักรกลการเกษตรขนาดเล็กซึ่งชำรุดเสียหายให้กลับมามีประสิทธิภาพการใช้ได้ดีดังเดิมตามที่เกษตรกรได้ใช้เครื่องมือชิ้นในไร่นาสวนของตนเอง

เครื่องจักรกลการเกษตรขนาดเล็ก หมายถึง เครื่องจักรกลที่มีเครื่องยนต์ขนาดเล็กที่เปลี่ยนพลังงานความร้อนเป็นพลังงานกลโดยทั่วไปจะมีแรงม้าไม่เกิน 10 แรงม้า เช่น เครื่องสูบน้ำ เครื่องพ่นยาแรงดันสูง เครื่องตัดหญ้าชนิดเดินตาม เครื่องตัดหญ้า ชนิดสะพายหลัง เครื่องผสมดิน ทำปุ๋ยหมัก เครื่องผสมอาหารสัตว์ขนาดเล็ก เครื่องพ่นยาชนิดสะพายหลังติดตั้งเครื่องยนต์ เครื่องยก ร้าง ทำแปลงปลูกพืชชนิดเดิมตามติดตั้งเครื่องยนต์ เป็นต้น

การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการให้ความรู้และการฝึกปฏิบัติเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความสามารถและเพิ่มทักษะ ให้สูงขึ้นกว่าสภาพเดิม

อะไหล่ หมายถึง ชิ้นส่วนใดๆ ก็ตามที่ได้เตรียมพร้อมไว้หรือนำมาประกอบทดแทนเข้ากับเครื่องยนต์แล้วส่งผลให้เครื่องนั้นๆ สามารถทำงานได้และมีประสิทธิภาพเหมือนเดิม